

STORTINGET

Innst. 440 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 17 (2022–2023)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2022

Til Stortinget

Bakgrunn

I Nordisk råd inngår parlamentene i Danmark, Finland, Island, Sverige, Norge og de selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland. Siden etableringen i 1952 har målet vært å enes om felles løsninger som har positiv effekt for innbyggerne i Norden. Dette regionale samarbeidet er omfattende og dekker en rekke ulike samfunnsområder, blant annet miljø, klima, energi, utdanning, innovasjon, likestilling og kultur. Nordisk ministerråd er de nordiske regjeringenes samarbeidsorgan, som ble etablert i 1971. Det nordiske samarbeidet har som visjon at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

Denne årsrapporten beskriver arbeidet i Nordisk råd i 2022. Året ble sterkt preget av Russlands invasjon av Ukraina og konsekvensene for Norden og Europa.

Finland ledet rådets arbeid i 2022. Det finske presidentskapet hadde i sitt program særlig fokus på den nordiske velferdsmodellen, Nordisk råds 70-årsjubileum, Ålands selvstyre 100 år og Nordens fremtidige rolle i verden. I lys av erfaringene under pandemien var også styrket nordisk forsyningssikkerhet og kriseberedskap et prioritert område. I motsetning til de to foregående årene, som var preget av koronapandemien og di-

gital møtevirksomhet, hadde Nordisk råd tilnærmet normal fysisk møteaktivitet i 2022.

Med Russlands ulovlige og brutale angrep på Ukraina 24. februar 2022 gikk Norden inn i en ny geopolitisk virkelighet. Nordisk råd har gjentatte ganger fordømt Russlands invasjon av Ukraina og har avsluttet alt samarbeid med Russland. Et overordnet spørsmål i Nordisk råds arbeid i 2022 har vært hvordan de nordiske landene kan samarbeide og bidra i en situasjon hvor grunnleggende verdier som demokrati, folkerett og en regelbasert verdensorden er utfordret. Krigen har hatt direkte betydning for Nordens sikkerhet og har endret den nordiske sikkerhetspolitiske arkitekturen ved svensk og finsk søknad om NATO-medlemskap. Nordisk forsvars- og sikkerhetspolitikk har derfor vært et sentralt tema i Nordisk råd i 2022.

Krigen i Ukraina og energikrisen i Europa har også preget det nordiske samarbeidet på klima- og energifeltet. De nordiske landene har som ambisjon å styrke forsyningssikkerheten i Norden i tråd med visjonen om Norden som verdens mest integrerte og bærekraftige region. Et overordnet spørsmål er hvordan Norden kan få til det grønne skiftet som vi i dagens situasjon har «dobbel hastverk» med å gjennomføre – både for å nå klimamålene og for å sikre en stabil energiforsyning. Nordisk samarbeid om grønn omstilling er en sentral del av visjonen om Norden som verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

Arbeidet i Nordisk råd i 2022 har også vært preget av oppfølging av initiativer på krise- og beredskapsområdet som kom i kjølvannet av pandemien. Arbeidet med å redusere grensehinder mellom de nordiske land pågår kontinuerlig. Blant sakene som har vært i fokus i 2022, er digitale betalingsløsninger, skatteordninger for grense-

pendlere og godkjenning av yrkesutdanninger mellom nordiske land.

Omtalen av utvalgene og presidiets arbeid i denne årsrapporten viser bredden i forslag og initiativer i Nordisk råd i 2022.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til rapporten om arbeidet i Nordisk råd for kalenderåret 2022. Komiteen merker seg at arbeidet i Nordisk råd i 2022 har vært betydelig preget av Russlands invasjon av Ukraina og konsekvensene for Norden og Europa. Komiteen viser til at krigen har hatt direkte betydning for Nordens sikkerhet og har både aktualisert og endret den nordiske sikkerhetspolitiske arkitekturen ved svensk og finsk søknad om NATO-medlemskap. Nordisk forsvars- og sikkerhetspolitikk har derfor vært et sentralt tema i Nordisk råd i 2022, i tillegg til en overordnet fremtidsdiskusjon med fokus på samarbeid i en urolig verden og demokratiske verdier. Samtidig merker komiteen seg et omfattende regionalt samarbeid på en rekke ulike samfunnsområder ut over de sikkerhets-

politiske dimensjonene, blant annet innen miljø, klima, energi, utdanning, innovasjon, likestilling og kultur.

Finland ledet arbeidet i Nordisk råd gjennom 2022 med særlig søkelys på den nordiske velferdsmodellen, Nordisk råds 70-årsjubileum, Ålands selvstyre 100 år og Nordens fremtidige rolle i verden. Komiteen vil særlig fremheve hvordan Nordisk råd jobbet med å styrke samarbeidet på krise- og beredskapsområdet. Komiteen støtter arbeidet og mener behandlingen av spørsmål knyttet til digitale betalingsløsninger og elektronisk ID på tvers i Norden, samt godkjenning av yrkesutdanninger mellom nordiske land, er viktige temaer for å redusere grensehindre. Samtidig understreker komiteen at ambisjonen om å bedre transport- og forsyningssikkerheten i Norden er i tråd med rådets visjon om at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

Komiteen mener at sikkerhetssituasjonen i Europa tilsier et stadig tettere forsvars- og beredskapssamarbeid mellom de nordiske landene, og oppfatter at viktige erfaringer fra arbeidet med aktuell tematikk i 2022 danner grunnlaget for et godt tverrpolitisk samarbeid i tiden fremover.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 17 (2022–2023) – Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2022 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 23. mai 2023

Ine Eriksen Søreide

leder

Marit Arnstad

ordfører